

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fil., — de două-ori 24 fil., — de trei-ori 30 fil.
rëndul cu litere garmond.

Vorbe, numai vorbe!

Sibiu, 1 Decembrie n.

III.

Pretensiunile pe cari și le-a formulat domnul Justh, presidentul camerei ungare, ca condițiuni de împlinit din partea naționalităților nemagiare, pentru-ca să fie tratate mai bine în patria lor proprie, nu sunt grele, nu sunt nedrepte și nu sunt exagerate.

Intru adevăr, ce alta se poate cere de la cel ce voește să facă parte dintr'un stat ôre-care, — în cazul nostru deci din statul ungar, — de cât în prima linie aceea, ca se fie în mod necondiționat credincios acestui stat, — cum zice dl Justh. Dar' vorba e, că noi, naționalitățile nemagiare, și în special noi, Românii, nu acuma intrăm, ori voim să intrăm în legături de stat cu Magiarii, pentru ca să ni se pună astfel de condițiune. Noi formăm cu Magiarii împreună de o mie de ani statul ungar, și în cursul acestor lungi secolii n'am dat nici odată ansă fie și numai la bănuiala că nu am fi credincioși statului din care facem parte. Să ni-se arate un singur cas din istorie, când poporul românesc din patria această ar fi dat mâna cu străinii, pentru a face rău statului ungar. Pe Turci nu noi i-am adus în țară, ci ambițiunile personale ale unuia ori altuia din neamul dlui Justh, ear' pe Mihail Viteazul, domn din sângele nostru, nu noi l'am așezat domn în Alba-Iulia, ci Secuții, tot ômeni din neamul dlui Justh.

In cursul celor zece secolii trecuți, de când cu Magiarii împreună stăpânim acest pământ, ori-ce invasiune străină întâi'u de noi s'a lovit, de naționalitățile nemagiare, pe cari Magiarii când s'au așezat în patria această au fost destul de cuminiți și de precauți să le lase la margini, ear' ei să se așeze în mijloc. De la Munkács până la Orsova, și de aci până la Panciova, la hotare cam noi Românii, ear' pe alte locuri celelalte naționalități, am format zidul de apărare pentru statul ungar, și numai peste cadavrele stră-

moșilor nostri a putut intra dușmanul mai în lăuntru ferii, ca să ajungă și la Unguri!

Unui popor, cu o purtare atât de corectă, manifestată în curs de o mie de ani față de stat, nu i-se poate pune deci condițiunea de a fi în viitoriu credincios statului său propriu, fără a i-se aduce cea mai gravă ofensă, în tocmăi precum ofensă ar fi pentru dl Justh de exemplu, ori pentru altcineva, condițiunea ce i-s'ar pune, ca în viitoriu să fie om de omenie. Dar' în trecut n'a fost om de omenie? Ori apoi, e astăzi cinstea omului lucru atât de rar, în cât trebuie în mod special accentuată și reclamată?

Adevărul e, domnule Justh, că credincioșe au fost în mod necondiționat, așa cum ceri dta, totdeauna naționalitățile nemagiare statului ungar, unității și integrității statului, dar' statului real ungar, așa cum există și cum a existat, — nu însă ideii de stat, lucru abia în formațiune, despre care nimeni nu știe cum va eși, și pe care și de altcum nimeni nu știe și nu poate să ni-l defineze. Pentru noi statul nu e — idee, pentru-că ce există numai în idee, nu există, ci e o sfințenie pe care o avem în realitate, căreia ne închinăm, pe care o adorăm, pentru-că în ea se cuprinde și Eu-l nostru propriu, ca parte constituantă a statului.

Tot cu dreptate cere dl Justh și aceea, ca să învățăm ungurește. Da, să învățăm, însă nu de sîia, ci de voe, nu la porunceală, ci din îndemnul pr priu. Să ni-se lase deci vreme ca să ne putem însușești pentru învățarea unei limbi, care tocmăi când se poruncește nu va fi învățată.

Da, să învățăm ungurește, pentru-că e limba statului, însă se învețe numai aceia, cari au trebuință de limba magiară, ear' poporul de rând să fie lăsat în pace, că nu e de el învățarea limbilor străine, când nici pe a sa proprie nu o prea cunoște din destul.

Intră Români de es. dl Justh nu va găsi om inteligent, care să nu știe ungurește, și să nu cunoască câte încă vre-o limbă, pe lângă a sa maternă. In pri-

vința această inteligența noastră e superioară inteligenței magiare, pentru-că dacă s'ar încerca dl Justh să facă o statistică, s'ar convinge, că jumătate din inteligența magiară nu cunoște de cât numai limba magiară. Și vorba așa merge, că cu cât știe cineva mai multe limbi, cu atât mai vaste cunoștințe are și mai temeinică îi este cultura

Numai vorbe de laudă putem să avem la adresa dlui Justh pentru declarația ce o face, că cultura și religia noastră vrea să rămână neatinsă, și că nu dorește să ne vadă prefăcuți pe toți în Unguri neaoși (ar și merge cam greu lucrul), ci se mulțamește dacă suntem Unguri cu inima, nu și în limbă.

Fôrte corect. E aceea ce am accentuat și noi de atâtea-ori, că nu unitatea de limbă, ci unitatea de sentimente are să ne unescă și înfrățescă. Bun patriot ungar poate fi fie-care în limba sa proprie, după-cum de fapt și este.

Dar' ajungem la acel fatal dar', — care nu poate să lipsescă în discuțiile noastre politice, dacă voim ca chestiile să fie bine limpezite, — dacă dl Justh nu ne cere limba, nu ne cere religia și cultura, atunci de ce ne pune ca condiție, din care nu poate lăsa nimic, cum ne spune, necondiționată învățare a limbii ungurești din partea tuturor?! Din două una: ori ni-se lasă neatinsă limba, cultura și religia, și atunci nu ni-se poate cere, cu atât mai puțin impune învățarea limbii ungurești, ori apoi trebuie să învățăm toți ungurește, și atunci nu ni-se mai lasă neatinsă, nici limba, nici cultura, dar' nici religia, care la noi e una cu limba. Domnul Justh va trebui deci să se decidă pentru una ori pentru alta, pentru-că a le profesa pe amândouă e curată imposibilitate pentru omul care voește să trecă de om corect și nu face politică de duplicitate. Și așa vor trebui să facă toți Magiarii, după cum adecă doresc, ori luptă și mai departe, ori apoi o înțelegere sinceră cu naționalitățile.

Atâta, și cu acesta am încheiat.

Din protopresbiterate.

Conferență preoțească în tractul Sebeș.
Sebeșul-săsesc, în Novembre.

Preoții din tractul protopresbiterat Sebeș au fost convocați pe ziua de 10/23 Novembre în conferență, care a decurs în modul următoriu:

La 8 ore a. m. s'a săvârșit prin parochul Avram David utrenia, sf. liturgie cu invocarea spiritului sfânt, s'a celebrat parastas pentru răposatul paroch din Răchita Nicolae Savu, ear' la fine a predicat preotul-capelan din Daia Ioan Cărpinișan, având ca temă sumeșia pe basa evangheliei din sârbătorea sf. Arhangheli.

După acestea la 10 ore s'au întrunit preoții în sala festivă a școlei. Aici protopresbiterul Sergiu Medean a deschis conferența prin o cuvântare acomodată, după care s'a purces la desbaterea programei.

S'a făcut apelul nominal, în urma căruia s'a constatat a fi prezenți 26 preoți; absentarea și-au scusat-o 5, ear' față de 2 preoți se va aplica pedepșa prescrișă, în folosul fondului protopresbiterat.

Presidiul notifică încetarea din viață a parochului Nicolae Savu, la ce conferență își exprimă condolențele prin sculare.

Se citește protocolul conferenței din anul trecut și se verifică, apoi se deschide discuțiunea asupra serviciilor bisericești săvârșite de parochul Avram David.

După-ce mai mulți preoți au vorbit la acest obiect în cuvinte de laudă, conferența se declară mulțamită, atât cu modul, cât și cu tonul și ținuta în care s'au îndeplinit numitele servicii.

Predica părintelui Ioan Cărpinișan asemenea a mulțamit pe ascultători, ceea-ce s'a notificat la protocol. In cât pentru viitoriu, conferența a adus următoriu conclud:

Predica ce are să se țină cu ocaziunea conferenței preoțești să se dea înainte de predare unei comisiuni pentru a'i face critica. Această își va face apoi raportul său în conferență, și după-ce predica se va emenda conform observărilor ce se vor face, se va alătura la protocol spre a fi tipărită și distribuită între preoții tractului.

FOIȘORĂ.

Mișcarea literară de la „Lucéferul”, cu o reprivire istorică-culturală.

Conferență ținută la societatea academică „Petru Maior” din Budapesta.

De Gh. Tulbure.
(Urmare.)

II.

L'am lăsat mai pe urmă, ca să putem poposi la densusul mai mult. Dar' ori cât de mult ași stărui, îmi va fi peste putință să vă înfățișez această personalitate artistică, distinsă și puternică, în totă bogăția și în totă strălucirea ei.

I-ri-alaltăeri era încă în rândurile noastre, iată-l astăzi înălțat pe crestele cele mai de sus ale Olimpului românesc. Mărturisesc, că mi-ar cădea mai bine să cetesc de la locul acesta toate poeziile lui, și să închid cartea, fără a rosti un cuvânt asupra ei. Ear' dacă ne apropiem totuși de aureola lui, să ne îmbrăcăm cu sfiala lui Ioan, care s'apropie de apa Iordanului.

Dl I. Chendi a spus, mai ast' primăvară, cea mai nimerită caracterizare a poeziei lui O. Goga, când a asemănat-o cu o „Duminecă duiosă și pitorască din satele de pe marginime, cu litorghiile lor de diminută, ear' după amiază cu idilele și jocurile de sub nucii bătrâni, înșirați dea lundul rîului de munte”.¹⁾ In adevăr. Dumineca, cu slujba ei, cu poezia ei, umple inima plugariului de mângăere și sănătate, îl face să mai uite greul zilelor de lucru: cântarea lui O. Goga se revarsă în inimile noastre, a celor „pitici în puțință și în vrere”, ca o apă prăpătită și întăritore peste o pajiște însetată. Lira lui duiosă își tremură jalea, ca o doină ce se smulge din peptul îndurerat în fărmituri de plânsore. Și tot jalea ei spusă, cântată, devine isvor de alinare, umple sufletul de nădejde: o picătură de balsam pe ranele unui neam întreg. E jalea și durerea unui neam de ômeni, adăpostiți într'o țărișoră mândră și mănășă, dar'... care de abia și mai duce povara unui traiu cu amar.

„La noi sunt cântece și fiori
Și lacrimi multe, multe...”

¹⁾ Cf. I. Chendi, fragmente, Buc. 1905 pp. 79—81.

Cu lacrimi și cu sudori e stropit tot petecul de pământ, care-i dă bucatăia cea de toate zilele. Pentru-că de veacuri multe trăiește în osândă, de veacuri și-o plânge 'n tăcere. O mângăere are: credința 'n Tatăl cel ceresc, o alinare: dragostea de legea lui și un vis: nădejdea unor zile mai bune.

Avem un vis neîmplinit,
Copil al suferinții,
De jalea lui ne-au răposat
Și moși și părinții...

Și amăgindu-se cu acelaș vis, urmărind acelaș ideal depărtat, de veacuri își duce greul vieții fără murmur, pentru-că ie dragă moșia și țara lui cea frumoasă și nenorocită, de care 'l legă tradiție și amintiri strămoșești. Dar' cât își doinește jalea și — tace.

Ce durerosă tragedie! Și cât amar de vreme a trebuit până să vină sufletul larg și adânc simțitor, care să se cutremure de durerea ei!

Dintr'acest nemărginit ocean de lacrimi s'adaptă în mare parte poezia lui O. Goga. Cetit'a cartea durerilor acestui neam, struna lui s'a înfiorat de „jalea înstrăinatului Ardeal”, cântul lui s'a gămis-

lit din pătimirile grele și înăbușite ale plugariului nostru. Gândul și simțirea lui e gândul și simțirea Ardeleanului, suferințele și aspirațiile acestuia să închegă în versuire și se revarsă în aceste duiose și puternice:

„Al vostru-i plânsul strunei mele,
Creștini, cari n'aveți sârbătore,
Voi cei mai buni copii ai firii,
Urșiți din lacrimi și sudore”.

In dragostea-i cucernică pentru acești buni „osândiți să plângă și să tacă” își plécă fruntea spre închinare și viață și-ar da-o, ca să le aline durerile, dar' aceeași osândă apasă și peptul lui, nu poate nici el decât să ofteze împreună cu plugarii:

„Al meu e cântul, ce 'n pustie
Neputincioșă jale 'și frânge...”

Cu vèzul sufletului pètrunde însè până în adâncimile oceanului de lacrimi, și acolo zărește dormind o furtună. Și atunci glasul devine profetic, struna devine trimbiță de arhanghel prevestitor de lupte viitoare.

„... Ci 'n pacea obidirii vòstre
Ca într'un intins adînc de mare
Trăiește înfricoșatul visor
Al vremilor răsunătoare”.

Nr. 91 1905 par.

[283] 1-3

Concurs.

Pentru întregirea postului al treilea de **învățătoriu** devenit vacant la școala confesională gr. or. română din **Tâlmăcel**, protopresbiteratul Sibiiu, se publică prin această concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

1. Salariu de 600 cor. din cassa bisericeii.
2. Cuartir în natură și 2 stângini lemne de foc.

Cuincuenalul se compută numai după un serviciu neîntrerupt de 5 ani în această comună.

Învățătoriu ales e obligat a cânta în Dumineci și sărbători în o strănă.

Cel ales va ocupa postul numai cu începerea anului școlar 1906/7.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți ași așterne rugărilor preonoratului oficiu protopresbiteral gr. or. în Sibiiu.

Tâlmăcel, din ședința comitetului parohial ținută la 6 Novembre 1905 st. v.

Dumitru Sécăria
president.

Aurel Barbu
notariu.

Nr. 997.

Cu consensul subscrișului.

Sibiiu, 16 Novembre 1905.

I. Papiu
protopresbiter.

La **Librăria arhidiecesană** din Sibiiu se află de vânzare

ilustrate cu catedrala

ortodoxă română din Sibiiu. Prețul unei bucatăi 6 fileri, colorate 10 fileri.

Nr. 110 1905

[284] 1-3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **paroh** în comuna bisericească de clasa III **Vidra-de-jos** din protopresbiteratul Câmpenilor, se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Venitele sunt cele arătate la cōla B pentru întregirea venitelor preoțești din partea statului.

Doritorii a ocupa acest post sē trimită concursurile lor cu documentele recerute la subscrișul oficiu și se pot prezenta înaintea alegătorilor în biserică pentru a cânta, respective a celebra și a cuvânta, însă înainte de expirarea concursului.

Oficiu protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor.

Câmpeni, 10 Novembre 1905.

Romul Furdui
protopop.

Subscrișul îmi permit a recomanda onoratului public (274) 3-3

cârnați și cârtaboși

próspeți, preparați zilnic de mine.

Cu stimă

Carol Kovats
Sibiiu (Restaurațiunea „Trei-stejari“).

O singură frecare cu**Săpunul Schicht**

(săpun cu cerb ori cu cheie)

e ca și

(181) 12-39

doue frecări

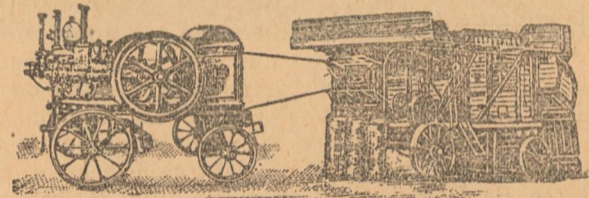
cu săpun obicinuit

Săpunul Schicht e cel mai bun și mai efin.**SAMUEL PÉCSI**

Budapesta, VI, Gyár-utca 48.

Deposit de fabrică de motore cu benzin și de mașini economice

Motore cu benzin, locomobile cu benzin și aparate de îmblătit, motore cu uleu crud, instalații pentru motore cu gas sugativ și tot soiul de mașini economice.

Fabricate de prima clasă, prețuri efine și condiții de plată avantajoase. (279) 2-6

Lista prețurilor gratis. Mijlocitori se onorează.

Avis.

Imi permit a aduce la cunoștința onoraților mei óspeți și mușterii că m'am **mărit considerabil**

cofetăria și cafeneaua din piața mare nr. 13

și că pe viitoriu stau la dispoziție **doné billarde.**

Rugându-mă și pe mai departe pentru sprijin, semnez cu toată stima

Iuliu Boda, cofetar și cafegiu.

Turnătoriu de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

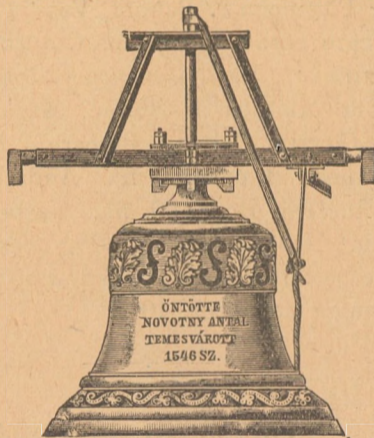
ANTONIU NOVOTNYîn **Timișoara-Fabric**

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum și la repararea clopotelor stricate mai departe spre facerea de clopote armonioase, pe lângă garanță de mai mulți ani fe fie-care mărime, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a întorče clopotele cu ușurință în ori-ce parte, îndată ce sunt bătute de o lature, prin ceea-ce sunt mântuite de a se strica. Cu deosebire recomandă: (119) 23-52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată. Aceste clopote au ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, câte un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg. turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătute, de sine stătătoare, spre ajustarea clopotelor bătrâne cu corone de fier bătut, ca și spre turnarea de tōce din metal. Se află clopote în greutate de 300 kg. și mai jos.

Preț curanturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco. La espoziția milenară din Budapesta 1896 premiat cu medalia cea mare.

Banca de asigurare**„TRANSILVANIA“**

Sibiiu, str. cisanădiei nr. 5, edificiile proprii. — Fondată la 1868.

Primește în condiții favorabile

- asigurări contra focului și esplosiunilor,
- asigurări de viață și de rente viagere,
- asigurări contra furtului prin spargere,
- asigurări de grindină,
- asigurări de accidente și de sticlă.

← Valori asigurate 105 milioane corone. →

••• Despăgubiri prestate 7 milioane corone. •••

Fonduri de rezervă și garanție 2 milioane corone.

Informațiuni de la **Diracțiune în Sibiiu** și prin **agenturile principale** din Arad, Bistrița, Brașov și Cluj, cum și prin subagenții din tōte comunele mai mari. (271) 4-52

Requisite de scris se pot procura de la **Librăria arhidiecesană**

Pentru pacienții de stomach!

Tuturor cari în urma răcelii ori a prea mării împovărări a stomacului sau prin consumarea de mâncări greu de mistuit prea reci ori prea calde sau prin un traiu nereglat și au contras bōle de stomach, precum:

Catar de stomach, Sgârciuri de stomach, Dureri de stomach, Mistuire grea sau astupare de stomach li-se recomandă un bun mijloc de casă, ale cărui rezultate escelente de mulți ani sunt deja probate. Acesta este:

Vinul de burueni al lui Hubert Ullrich.

Acest vin este preparat din burueni renumite și recunoscute ca tāmăduitoare, cu vin bun; întărește și înviorază organismul de mistuire al omului. Vinul de burueni delătură conturbațiile de mistuire și influințază puternic asupra noiei formări de sânge sănătos.

Prin întrebuintarea regulată a vinului de burueni bōlele de stomach vor fi curate încă în formare. Sē nu întârzie nime dar' a-l folosi încă de cu vreme. Simptome, ca: dureri de cap, rigăeli, arsuri în stomach, inflamații, amețeli cu vomări, cari la pacienți cu suferințe învechite apar cu atât mai vehement, dispar adesea după câte-va beuturi de vin de burueni

Constipațiile cu urmările lor neplăcute, **maladii, dureri colice, bătăi de inimă, insomnie**, precum și conglomerarea sângelui în ficat, plină și suferințele hemoroidice de multe-ori se delătură iute cu vinul de burueni. Vinul de burueni delătură mistuirea grea și depărtază prin un scaun ușor materii stricate din stomach și intestine.

Fața palidă și slabă, anemia și slăbiciunile sunt de obicei urmările unei mistuiri rele a formării insuciente de sânge și a stării bolnăvicioase a ficatului. Lipsa de apetit și reaua dispoziție, precum și durerile de cap și nopțile perdue (insomnie) consumă adeseori incetul cu incetul multe persoane. Vinul de burueni dă slăbitei puteri de traiu un nou și prospēt impuls. Vinul de burueni mărește apetitul, ajută mistuirea și nutrirea, ușurează formarea și schimbarea materiei, înlesnește formarea sângelui, calmază nervi escitați și crează nouă **voe de viață**. Nenumărate scrisori de recunoscință și mulțămită dovedesc acestea.

Vinul de ierburi se află de vânzare în sticle fl. 1.50 și fl. 2.— la farmaciile din Sibiiu, Turnișor, Seliște, Oena, Slănic, Șeica-mare, Nocrich, Avrig, Tâlmăciu, Boița, Cisanădie, Poplaca, Gurarului, Jina, Poiana, Mercurea, Călnic, Loman, Pianul-de-sus, Petrifaletu, Sebeșul-săseș, Vinul-de-jos, Daia, Spring, Vingard, Ohaba, Beșineu, Mihail, Teiuș, Blaj, Pănade, Tapu, Mediaș, Blăjeș, Sân-Mărtin, Ibașfalău, Bama, Agnita, Cincu-mare, Boholt, Făgăraș, Beclean, Cămpulung, Râmnic-Vâlcea, Cudjir, Orăștie, Deva, Hunedoara, Hașeg, Luncani, Puj, Ohaba, Ponor, Alba-Iulia etc. — precum și în tōte celelalte localități mai mari și mai mici din Ardel, Ungaria și Austria.

Farmaciile din Sibiiu trimit 3 și mai multe sticle de vin cu prețurile originale în tōte calitățile din Austro-Ungaria.

➔ **Păziți-vē de falsificări!** ➔

Sē se cēră anumit:

Vinul de burueni al lui Hubert Ullrich.

Vinul meu nu este o medicină secretă. Părțile lui constitutive sūnt: Vin de Malaga 50,0 Spirit de vin 100,0, Glycerin 100,0, Vin roșu 240,0, Sirup de fragi 150,0, Sirup de cireșe 320,0, Coacăză, Anis, Rădăcină „Helen“, iarba ferului americană, Rădăcina „Entianus“, „Kalmus“ à 10,0. Tōte aceste se amestecă. un. dcm. [11] 9-